

Η ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΟΣ

Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΙΔ'

ΙΔΑΜΕ στο προηγούμενο φύλλο, πώς έ-
πλατα από ένα οικογενειακό συμβούλιο,
άποφασίστηκε να γίνει ήθοποιός ή δεκα-
τετρατής Σάρα Μπερνάρ, παρ' όλη την
άντιστασι της ίδιας, ή οποία ήθελε να
γίνει καλόγρια, και πώς ή μητέρα της,
για να την φέρη σε πρώτη επαφή με το
θέατρο, άποφάσισε να την πάη τόν ίδιο
βράδυ στη Γαλλική Κομωδία.

Μετά τόν δειτνο — συνεχίζει ή μεγάλη
καλλιτέχνης — μητάριε όλοι μέσα σ' ένα
άμαξι: ή μαμά, ό νουνός μου, ή δασκάλα
μου δīs ντε Μπραμπέντερ κ' έγώ.

"Όταν, έπειτ' από λίγη ώρα, ανεβή-
καμε στο προστάλιο της Γαλλικής Κομωδίας», πάτησα, χωρίς να
τό θέλω, τόν φόρεμα μιάς κυρίας, ή όποια γύρισε πρός τόν μέρος μου
και μού φώναξε: «Μισρή ήλιθία. Τραβήχτηκα φοβισμένη πίσω, μά
πήγα κ' έπεσα στην κοιλιά ενός ήλικιωμένου άνθρώπου, ό όποιος
μέ έσπρωξε άπότομα.

"Έτσι, μέ κακούς οίονούς, έβανα τήν πρώτη είσοδό μου στό
θέατρο.

"Ήμιον έξαιρετικά φοβισμένη και ταραγμένη και μόνο όταν έγ-
κατασταθήκαμε στό θεωρείο μας, έννοιουσα τόν έαυτό μου έν άσφα-
λειά

Σέ λίγο ή αιλία σπρώθηκε.
Αίγο έλεψε να λιποθυμήσω έ-
κείνη τή στιγμή, γιατί διασθέν-
θηκα, ότι στην πραγματικότητα
σηκωνόταν ή αιλία της ζωής
μου.

Αισθανόμουν, ότι ή στήλες
των σηκισιάν — έπαιζαν έκείνο
τό βράδυ τόν «Βρετανικό» — θά
γινότουσαν τόν παλάτι μου κ'
ότι τά σανίδια της σηκισής θά
λύντησαν κάποτε από τόν άνάλα-
φο βάρος μου.

Δέν έβλεπα, ούτε άκουγα τί-
ποτε άπ' τόν έργο πού παίζόταν.
"Ήμιον μακρινά, πολύ μακρινά,
στό μοναστήρι των καλογριών,
πού είχα σπουδάσει κ' όπου τό-
σο λαχταρούσα να ξαναγυρίσω.

"Όταν ή αιλία έπεσε, ό
νουνός μου μέ ρώτησε:

— "Έ λοιπόν, τί λές;

Μά έγώ δέν τού απάντησα
τίποτε.

Τότε έκείνος μέ τόν χέρι του
άπαλά γύρισε τόν κεφάλι μου
πρός τόν μέρος του κ' είδε πώς
έκλαιγα μέ δάκρυα βαρειά πού
κυλούσαν άργά στό μάγουλά
μου, κ' αυτά τά σιωπηλά δά-
κρυα πού δέν συνοδεύονται από
λυγμούς και πού δέν υπάρχει έλ-
πίδα να στεγνώσουν ποτέ.

"Ο νουνός μου ήρωσε τούς
όμους του και βγήκε άπ' τόν
θεωρείο, χτυπώντας δυνατά τήν
πόρτα. "Η μητέρα μου, νευρια-
σμένη κ' αϊτή, έκανε πώς δέν μέ πρόσχε και κύτταζε μέ τά λογι-
νόν της κάτω στην πλατεία. Τότε ή δīs Μπραμπέντερ μού έδωσε
τό μαντίλι της, γιατί τόν δικό μου είχε πέσει και δέν τολμούσα να
τό σηκώσω

Σέ λίγο ή αιλία σπρώθηκε πάλι, για να παυχθή τόν δεύτερο
έργο τού προγράμματος, ό «Αμφιτριώ». Έβανα κάθε προσπάθεια
να τόν παρακολουθήσω, θέλοντας έτσι να φανώ εύχάριστη στη δα-
σκάλα μου, πού ήταν τόσο γλυκέα, τόσο καλή.

Μά δέν θυμάμαι τίς παρά ένα μόνο πράγμα: ότι τά παθήματα
της Άλκιμης με συγκίνησαν τόσο, ώστε ξεσπάσα έξωρα σε δυ-
νατούς λυγμούς, τόσο, ώστε όλοι οι θεαταί γύριζαν και κύτταζαν
πρός τόν θεωρείο μας, χαμογελώντας.

Τότε ή μητέρα μου, έξοργισμένη με τή γελοιοποίησί μας, με πή-
ρε κ' έφώναξε μαζί με τή δασκάλα μου, άφηνοντας στό θέατρο τόν
νουνό μου, ό όποιος μουμυοήριξε μοναχέμου:

— Στείλτε τήν στό μοναστήρι!.. Κι' άς μείνει εκεί για όλη της
τή ζωή... Θεέ μου, τί ήλιθιο αυτό τόν παιδί!

Αυτό ήταν τόν νταμπούτο της καλλιτεχνικής μου σταδιοδρομίας.

Παρ' όλ' αυτά, από τήν άλλη μέρα άρχισα να παίρνω τά πράγ-
ματα κάπως στό σοβαρά.

"Όλοι οι συγγενείς μου μού χάριζαν τώρα βιβλία με θεατρικά
άριστουργήματα: Ρωζίνας, Κορνήλιο, Μολλιέρο, Καζιμίρ, Ντελα-
βίνι, κτλ., κτλ.

Εγώ τά άνοιγα, τά ξεφύλλιζα και μη καταλαβαίνοντας τίποτε,
τά έλεωνα πάλι για να ξαναδιαβάσω τόν Λαφονταίν, τόν όποιο άγα-
πούσα με πάθος. "Ήξερα άπ' έξω όλους τούς μύθους του και μά
άπ' τίς μεγαλύτερες χαρές μου ήταν να στοιχηματίζω σχετικάς ή με
τό νουνό μου ή με τόν κ. Μεντιέ, ό όποιος ήταν έξαιρετικά μορφω-
μένος. Τούς έλεγα δηλαδή τόν τελευταίο στίχο από έναν οίονόηποτε
μύθο, άπαγγέλλοντας τούς στίχους του άπ' τόν τέλος. Τίς περισσό-
τερες δέ φορές έιέρδιζα τόν στοιχημά μου.

Κατά τόν βράδυ, ήθε ένα σημείωμα της θείας μου Ρωζίνας, ή
όποια μās είδοποιούσε, ότι ό κ. Ώμπέρ πού ήταν τότε διευθυντής
του Κονοσβατουάρ, θά μās δεχόταν τήν άλλη μέρα, στις έννιά τόν
πρωί, για να κανονίσουμε τά της είσοδου μου στό Ιδρυμά του.

"Εκείνη τή νύχτα δέν κοιμήθηκα καθόλου. Άνησυχούσα, φοβό-
μουν κ' έπλεα στόν ιδρώτα μου. Τέλος, ή άτελείωτη αυτή νύχτα
πέρασε και ξημέρωσε.

"Η μητέρα μου κ' έστειλε στό Κονοσβατουάρ μαζί με τήν κ.
Γκεράζ. Έκει, ό κ. Ώμπέρ, στόν

όποιο είχε μιλήσει σχετικάς ό
δούξ ντε Μορνύ, μās δέχτηκε
μ' έγκαρδιότητα. Τά λεπτά
του κεφάλι με τά λευκά του
μαλλιά και τόν φιλντισμένο του
πρόσωπο, μέσ' στό όποιο έλ-
λαμπαν δυν υπέροχα μαύρα
μάτια, ή μελωδικότης της φων-
ής του, τόν εγγενικό τόν πα-
ρουσιαστικό, ή δόξα τού δνό-
ματος του, όλ' αυτά, έξασου-
σαν μεγάλη έντύπωση σε μένα.

Ότε καν τολμούσα κ' ά-
παντήσω στις ερωτήσεις του.
Τότε έκείνος μ' έβαλε να κα-
θήσω κοντά του και με ρώ-
τησε με γλυκύτητα:

— "Αγαπάτε πολύ τόν θέα-
τρο;

— "Ό! καθόλου, κύριε! τού
άπάντησα.

"Η άπροσδόκητη αυτή ά-
πάντησις μου τόν άφησε κα-
τάπληκτο.

"Υψωσε κατόν τά βαρειά
του βλέφαρα πρός τήν κυρία
Γκεράζ, κυττάζοντάς τήν έ-
ρωτηματικά.

— Ναι, τού είπε τότε έ-
κείνη. Δέν αγαπάει τόν θέατρο,
μά ούτε και να παντρευτή θέ-
λει. Έτσι όμως θά μείνη χω-
ρίς περιουσία, γιατί ό πατέ-
ρας της της άφησε 100.000
φράγκα, τά όποια μόνο κατά
τήν ήμερα τού γάμου της θά
έχη δικαίωμα κ' άγγίξη. Γι'
αυτό ή μητέρα της θέλει να
τ ής έξασφάλισή τόν μέλλον

της, κάνοντάς τήν ήθοποιό. Μά ή μικρούλα θά προτιμούσε να γίνει
μοναχή...

Τότε ό κ. Ώμπέρ μού είπε άργά:

— Αυτό δέν είνε έπάγγελμα, παιδί μου. Πόσον χρόνον είσαι;

— Δεκαεσσάρων και μισό, απάντησε ή κ. Γκεράζ.

— "Όχι! φώναξα έγώ. Είμαι δεκαπέντε!

"Ο κ. Ώμπέρ άρχισε να γελάει και μού είπε:

— "Όταν θά γίνης είκοσι χρόνον, θά κούβης τά χρόνια σου και
δέν θά τά μεγαλώνης, πώς τώρα.

"Έπειτα, κρινοντας, ότι ή έπίσκεψίς μας παρετεινέτο, σπρώθηκε.

— Καθώς άκούω, είπε στην κ. Γκεράζ, ή μητέρα αυτής της μι-
κρούλας, είνε μά άπ' τίς όραιότερες γυναίκες τού Παρισιού.

— "Ό! είνε πραγματικά πολύ όραία, είπε ή κ. Γκεράζ.

— Να της έκαράσετε τή θλίψη μου γιατί δέν τήν είδα και τίς
εύχαριστίες μου, γιατί τήν άντακατήσησα τόσο έντυχώς σεις.

Και φίλησε τόν χέρι της κ. Γκεράζ, ή όποια κοκκίνισε έλαφρά.
Τή συζητήση αυτή τήν άποτύπωση έδώ, έτσι άκριβώς όπως έ-

□ □ □ □ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ □ □ □ □

Ο διάσημος Γερμανός μουσουργός Σεβαστιανός Μπαχ.
(Πορτραίτο τού Λόρενς).

ΚΑΙ ΟΛΙΓΗ ΖΩΟΛΟΓΙΑ

Η ΘΕΟΜΗΝΙΑ ΤΩΝ., ΚΟΥΝΕΛΙΩΝ

"Όπως ξέρετε βέβαια, όταν ο λαός θέλει να χαρακτηρίσει μία γυναίκα ως πολύτιμη, τη λέει κουνιέλα. Και πραγματικά, η γονιμότης του κουνιελιού είναι καταπληκτική. Το κουνιέλι αρχίζει να γεννάει από την ηλικία των 6 μηνών και κάνει 7 τοκετούς το χρόνο με 4 ως 12 ή και περισσότερα κουνιέλαια στην κάθε γέννα.

Υπολογίζεται πως ένα ζευγάρι κουνιελιών, όταν αφιεθεί ελεύθερο να πολλαπλασιάζεται από ενδοίκους δρόμους, μέσα σε τέσσερα χρόνια μπορεί να δημιουργήσει την πολυπληθέστερη οικογένεια του κόσμου, να φτάσει δηλαδή στον αριθμό του ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων μελών!..

Το κουνιέλι όμως έχει ν' αντίπαλαίσι προς όλους τους κινδύνους και τους εχθρούς που το τρυφίζουν και δεν έχει τίποτ' άλλο ν' αντιτάξει στον αγώνα της ζωής για την επιβίωσή του, παρά μονάχα αυτή την μοναδική, την καταπληκτική πολυτοκία του.

Κάποτε είχαν μεταφέρει στην Αυστραλία λίγα ζευγάρια διαλεχτών κουνιελιών, τα οποία, επειδή βρήκαν τους εδαμικούς και κλιματολογικούς παράγοντες εξαιρετικούς για την ανάπτυξή τους, πολλαπλασιάστηκαν, μέσα σε λίγο διάστημα, σε τρομαχτικό βαθμό.

Κατέβηκαν έτσι μια πολύ μεγάλη ένταση της ύπαιθρου και κατάντησαν άληθινή θεομηνία, καταστρέφοντας τα γεωργικά προϊόντα και άρavnίζοντας κάθε φυτό, δέντρο, χλωροσπά.

Οι χωρικοί κινηγούσαν τα τροφικά τροκιά στα δρόμους και στα χωράφια, με τουφέκια, με ξύλα και πέτρες, αζίνες και σουβλιές, παλιά σπαθιά και μαχαίρια! Χρησιμοποιούσαν ακόμα και κινηγετικά σκυλιά για την καταδίωξή αυτή, που διαρκούσε συστηματικά από το πρωί ως το βράδυ, αλλά το κακό δεν μπορούσε να περιορισθεί.

Τέλος, ύστερα από πολλές εκκλήσεις των κατοίκων στην κυβέρνηση, ψηφίστηκε ένας ειδικός νόμος και εστάλη στην... κουνιελόκλητη επαρχία διόλορη ειδικό καταδιωκτικό συνεργείο, το οποίο εξόντωσε με πολλούς κόπους τις χιλιάδες των κουνιελιών. Αναφέρεται μάλιστα, ότι η κυβέρνησης συγκατετέθη να επέμβη στον αγώνα αυτόν, ύστερα από μια σχετική σύμβαση που κάμε με τους κατοίκους. Κατά τη σύμβαση αυτή, το δικαίωμα της παρασκευής των κουνιελιών σε παστό κρέας και του εμπορίου του κρέατος αυτού το ανέλαμβανε αποκλειστικά το κράτος.

Τόν άλλο χρόνο όμως, κάποιος ιδιώτης εκίνησε άγωγή κατά του κράτους, ζητώντας τερσατίαν αποζημιώσιν, ως ιδιοκτήτης... τόν πρώτων ζευγαριών των κουνιελιών, τα οποία εθανατόθησαν. 'Αλλά κι' οι χωρικοί έκαμαν άγωγή εναντίον του ιδιώτου αυτού και του ζητούνταν πό μεγάλης αποζημιώσεως για τα προϊόντα τους που άρavnίστηκαν! Κι' η δυό όμως αυτές υποθέσεις ουδέποτε εξεδικάσθησαν.

γινε. Κάθε κίνησις, κάθε χειρονομία του κ. 'Ωμιτέρ χαράχτηκαν βαθεία μέσ' στο μυαλό μου, γιατί ο ρομπεντικός και γλυκός αυτός άνθρωπος κρατούσε τόν μέλλον μου μέσα στο διάφανο χέρι του.

'Ο κ. 'Ωμιτέρ, καθώς άνοιγε την πόρτα του σαλονιού, μ' άγγιξε έλαφρά στον ώμο και μου είπε :

— Λοκόν, θάρρος, μικρούλα μου. Και πιστεψέ με, θα εύχαριστήσης μία μέρα τη μητέρα σου που σου διάλεξε αυτό τόν στάδιο. Μην παίρνεις αυτό τόν θλιβερό τόν ύφρος. Δεν πρέπει να μπαίνη κανείς με τόση σοβαρότητα στη ζωή, αλλά εθθημα.

'Εγώ τραύλισα μερικώς εύχαριστίες, μά καθώς έτοιμαζόμουν να βγω έξω, σκόνητασα σε μία πολύ όμορφα γυναίκα, με παρουσιαστικό όμως κάπως βαρύ.

— Και πρό πάντων, ψηθύρισε ο κ. 'Ωμιτέρ, σκίβοντας προς εμένα, μην αφήσεις τόν εαυτό σου να παχίνη σάν αυτή τη μεγάλη αιδό. Τό πάχος είναι ο εχθρός της γυναίκας και της καλλιτέχνης.

Κατέβηκα κάτω κάπως έκπληκτη και τρομαγμένη και καθ' όλη τη διάρκεια της διαδρομής με τ' άμιάξ που μās μετέφερε στο σπίτι, δεν ελτα ούτε λέξι στην κ. Γκεράφ.

Στό σπίτι ή κ. Γκεράφ διηγήθηκε τά καθέκαστα στη μαμά μου, ή όποια, χωρίς να την άφήση να τελειώσθ, της είπε :

— 'Όμορφα!... 'Όμορφα!...

Σās εύχαριστώ...

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: 'Η συνείχεια.

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ "ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ."

ΕΚΛΕΚΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

'Η άνοικονόμητη μύθη του Συρανό ντέ Μπερζεράκ. Τά ενοχλητικά ρουθουνίσματα. Μία έξυπνη άπάντησις του Συρανό. 'Ο ζητιάνης πούχε συγγένεια... μ' έλη την άνθρωπότητα!... 'Η άφηρημάδα του Σκώτου λέρδου. 'Ο 'Ερρίκος Δ' κι' ο δήμαρχος. "Ένας τυραννικός Τσάρος, κτλ. κτλ.

Έβνε γνωστά τά κομμοκοραγικά παθήματα του περιφημού Συρανό ντέ Μπερζεράκ, εξ αίτίας της άνοικονόμητης μύθης του. Διηγούνται κεντά στ' άλλα, και τό έξης νόστιμο ανέκδοτο του Μπερζεράκ, σχετικό με την κλασική του μύθη:

Μία μέρα, ο Συρανό κάθησε μ' ένα φίλο τόν να παίξουν σιάκα. 'Επειδή όμως είχε τρομερό συνάχι, δεν έκανε τίποτ' άλλο καθ' όλη τη διάρκεια του παιχνιδιού, παρά να ρουθουνίζει συνεχώς.

'Εννοείται, ότι ο έλάχιστος άβρός αυτός θόρυβος εξενεύριζε κι' ενοχλούσε τόν συμπαιχτή του, ο όποιος του έκαμε επανεπιλημμένα παρατηρήσεις να πάψη ταύά να ρουθουνίζει ή να σκουπιστή επί τέλους και να τόν άφήση ήσυχον μ' εκείνο τόν... φουγάρο που είχε για μύθη!

'Ο Συρανό, χωρίς να στενοχωρηθή διόλου από τό πείραγμα—έχε συνήθεια άλλωστε σ' αυτό— άπάντησε έξυπνότατα στο φίλο του :

— Νομίζεις, φίλτατε, ότι είνε εβκολο να σκουπιστώ μία κοτζάκι μύθη, σάν τή δική μου; Σκουπισέ την λοιπόν εσύ... που είσαι πό κοντά της!...

□ □ □ □ Σ Κ Ι Α Γ Ρ Α Φ Ι Ε Σ □ □ □ □

Η ΑΠΟΘΕΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΙΛΛΕΡ

(Σκιαγραφία του Ντυττενχόφερ).

Παρουσιάστηκε κάποτε στον 'Αγγλο δούκα Νιουκαστέλ ένας φτωχός και τόν παρακάλεσε να τόν λυπηθή και να του δώσει μία μικρή βοήθεια, αφού άλλως τε ήσαν... συγγενείς, έχοντας έναν πρόγονο κοινόν... τόν 'Αδάμ.

'Ο δούξ χαμογέλασε για την έξυπνάδα του ζητιάνου, αλλά του έδωσε μία μονάχα πεντάρα, λέγοντάς του :

— 'Αν όλοι οι... συγγενείς σου σου δώσουν από μία πεντάρα, άσφαλώς θα γίνης ο πλουσιότερος άνθρώπος του κόσμου!

'Η σύζυγος ενός Σκώτου λόρδου έπεσε κάποτε βαρεία άρροστη από ξαφνικό πυρετό. 'Ο λόρδος διάταξε άμέσως τόν ύπρητή του να τρέξει έφριτω στην πλησιέστερη πόλι και να καλέση έναν γιατρό. 'Εγραψε μάλιστα και τώ έδωσε για τώ γιατρό αυτόν μία έπιστολή, στην όποία τόν παρακαλούσε να σπεύση τώ ταχύτερον.

Τή στιγμή όμως που ο ύπρητής ήταν έτοιμος ν' αναχωρήση, ή κατάσταση της καλής καλτέρας ξαφνικά. Τότε ο λόρδος, ο όποιος φημιζόταν για την άφηρημάδα του, πήρε άπ' τόν ύπρητή την έπιστολή και την συμπλήρωσε ως εξής: «'Επειδή ή σύζυγός μου είνε καλύτερα, δεν είνε άνάγκη να έλθετε»!...

Κατά την ή έδωσε στον ύπρητή, ο όποιος άνεχώρησε καλύπτοντας...

'Όταν ο 'Ερρίκος Δ', ο όποιος ήταν περιήμιος για τή μετριοφροσύνη του και την άπλότητα τόν τρόπου του, πέρασε κάποτε άπ' την 'Αμενίη, ο δήμαρχος της πόλεως θεώρησε καθήκον του να τόν ύποδεχθή έπίσημος και να τόν προσφωνήση.

— 'Ω σύ, βασιλεύ, άρχισε να τώ λέη, πολύ μεγάλη, πολύ αγαθή, πολύ μετρίφρων, πολύ γενναόδοξο...

— Πρόσθεσε και... «πολύ ύπομονετικό», αφού έχω την ύπομνη να τ' άκούω όλ' αυτά! τόν δίκονο ο βασιλεύς.

Μία μέρα, επί της βασιλείας τού περιφημού για τή σκληρότητά του Τσάρου της Ρωσίας Παύλου τού Α', ένας στρατιώτης, μαστιγούμενος κατά διαταγήν του άπανθρωπός, για κάποιο άσημαντο ύπηρεσιακό παράπτωμά του, άρχισε να σούλαζει:

— 'Α! καταραμένη παληγοφαλακρέ! Καταραμένη παληγοφαλακρέ! 'Φαλακρός' άτεκαλιέτο από τούς ύπάρχους τον ο Τσάρος, ο όποιος μόλις άκουσε αυτό, έγινε έξω φρενών άπ' τό θυμό του.

Διάταξε λοιπόν να τουφεκισθή άμέσως ο στρατιώτης για την άσεβεία του. Συγγνώμος δέ έβγαλε ένα σούλαξι, διά τού όποιου άπαγόρευσε επί ποιηή θανάτου, να αναφέρουν οι έπίκοποι τον στο έξης τις λέξεις: «Φαλάκρος» και «φαλακρός»!

